

Kysymyksiä ja vastauksia ICT-alan toimihenkilöiden sovittelusta

Palvelualojen työnantajat Palta ry ja Ammattiliitto Pro ry ovat neuvotelleet vuoden 2022 alusta asti ICT-alan toimihenkilöiden työehtosopimuksen uudistamisesta. Osapuolet eivät ole keskinäisissä neuvotteluissaan saavuttaneet ratkaisua uusista työehdoista. Ammattiliitto Pro antamien lakkovaroitusten vuoksi ratkaisua haetaan valtakunnansovittelijan toimiston avustuksella. Tähän mennessä sovittelija on antanut kaksi sovintoesitystä, jotka Pro on hylännyt. Palta sen sijaan hyväksyi molemmat sovintoesitykset.

Ensimmäinen Pron ilmoittama lakko oli 25.4.–8.5. Tällä hetkellä voimassa on työnseisaus ajalle 9.5.–22.5. Lisäksi Pro antoi 8.5. uuden lakkovaroituksen ajalle 23.5.–5.6.

ICT-toimihenkilöiden työehtosopimus on yleissitova ja sen piirissä on noin 12 000 palkansaajaa hyvin erilaisissa yrityksissä.

Mikä on ICT-alan sovittelun tilanne tällä hetkellä?

- Palta ja Pro ovat useamman kerran tavanneet sovittelijan johdolla. Sovittelija on näiden keskustelujen pohjalta tehnyt kaksi sovintoesitystä, joista Pro on hylännyt molemmat. Työnantajapuoli olisi ollut valmis hyväksymään kummatkin sovintoesitykset.
- Sovintoesitykset ovat olleet kokonaisuuksia, jotka sisälsivät mm. yleisen linjan mukaiset palkankorotukset. Yleisen linjan mukaiset korotukset on tällä työmarkkinakerroksella neuvoteltu yhteensä noin 980 000 palkansaajalle. Sovintoesitykset ovat myös sisältäneet aiheita, jotka ovat olleet työnantajapuolelle vaikeita hyväksyä ja jotka olisivat olleet merkittäviä vastaantuloja sopimukseen pääsemiseksi.
- Voit tutustua sovintoesitysten sisältöön alta:
 - [Sovintoesitys 20.4.2022](#)
 - [Sovintoesitys 6.5.2022](#)

Miksi lakot edelleen jatkuvat?

- Sovittelija on tehnyt kaksi sovintoesitystä, jotka Palta olisi hyväksynyt. Ammattiliitto Pro on hylännyt molemmat ja tästä syystä Pron aloittama lakko edelleen jatkuu.
- Sovintoesityksistä jälkimmäinen sisälsi vielä ensimmäistä enemmän Pron esittämiä elementtejä, jotka Palta olisi ollut valmis sovun syntymiseksi hyväksymään.
- Työnantajapuoli on sovittelun aikana tullut suurelta osin vastaan Pron vaatimuksissa. Pro puolestaan ei ole suostunut liikkumaan vaatimuksissaan lainkaan. Vaikuttaakin siltä, että Pro ei aidosti halua sopia riitaa, vaan ennemminkin hyväksikäyttää tilannetta ja lakkoa omien järjestöpoliittisten tavoitteidensa saavuttamiseksi.

Millaiset palkankorotukset sovintoesitykset sisälsivät?

- Sovintoesitysten sisältämä palkankorotustaso oli vastaava 1,9 % kuin muissakin toimihenkilöiden työehtosopimuksissa. Viimeisimmän sovintoesityksen mukaisesta korotuksesta 1,6 % olisi ollut yleiskorotusta ja 0,3 % yrityskohtaista erää. Lisäksi vähimmäispalkkataulukkoja olisi korotettu 1,7 %.
- Molemmissa sovintoesityksissä oli erityisesti huomioitu myös Ammattiliitto Pron toiveet palkankorotusten kohdentamisesta.
- Useimmissa Paltan ja Pron välisissä toimihenkilösopimuksissa Pro on kuluneella neuvottelukierroksella hyväksynyt palkkaratkaisuja, joissa yleiskorotuksen osuus on

ollut selkeästi vähäisempi kuin viimeisimmässä sovintoesityksessä. Yleiskorotukset ovat Paltan ja Pron välisillä suurimmilla sopimusaloilla vaihdelleet välillä 0,95 % – 1,5 %.

Millaisia asioita työnantajapuoli olisi ollut valmis hyväksymään osana viimeisintä sovintoesitystä?

- Palkankorotukset
 - Palkkoja olisi korotettu yhteensä 1,9 %.
 - Yleiskorotus olisi ollut 1,6 %.
 - Yleiskorotuksen määrä olisi ollut suurempi kuin useimmissa toimihenkilösopimuksessa tällä kierroksella.
 - Palkkataulukoita olisi korotettu 1,7 %, mikä on enemmän kuin yleiskorotus.
- Vuokratyöntekijöiden huomioiminen
 - Sovintoesitys sisälsi käyttäjäyrityksen palvelukseen siirtyville vuokratyöntekijöille oikeuden palvelusvuosilisään, mitä työehtosopimuksessa tällä hetkellä ei ole.
- Työryhmät
 - Sovintoesitys sisälsi useita alan kehittämistä koskevia työryhmiä, mm. häirintään ja epäasialliseen kohteluun liittyvä työryhmä, perhevapaatyöryhmä, ICT-alan työn tulevaisuus -työryhmä sekä työryhmä selvittämään mahdollisuutta vaihtaa palvelusvuosilisä vapaaseen.

Ovatko sovintoesitykset sisältäneet työehtojen heikennyksiä?

- Eivät ole. Sovintoesitykset, jotka työnantajapuoli olisi ollut valmis hyväksymään, eivät sisältäneet lainkaan työehtoja heikentäviä kirjauksia.

Onko työnantaja pyrkinyt eroon erilaisista työehtosopimuksen mukaisista lisistä?

- Ei ole. Työnantaja ei ole esittänyt yksipuolista mahdollisuutta päättää lisistä, kuten ylityö-, lisätyö- tai sunnuntaityökorvauksista. Sovintoesityksessä oli mahdollisuus sopia lisistä paikallisesti yhdessä luottamusmiehen kanssa.

Mitä työnantaja tavoittelee ict-toimihenkilöiden sovittelussa?

- Työnantaja tavoittelee erityisesti yleisen linjan mukaista palkkaratkaisua ja mahdollisuutta edistää sopimista työpaikoilla kunkin työpaikan tarpeet huomioiden.
- Koska yrityksissä tunnetaan parhaiten arjen ja liiketoiminnan tilanne, työnantaja pitää tärkeänä sovintoesitysten sisältämää mahdollisuutta sopia paikallisesti luottamusmiehen kanssa tietyistä työehtosopimuksen mukaisista määräyksistä. Mahdolliset muutokset edellyttäisivät aina yhdessä sopimista työnantajan ja luottamusmiehen kesken. Paikallisen sopimisen avulla työpaikoilla olisi mahdollisuus löytää paikallisten osapuolten yhteiset edut huomioivat ratkaisut.
- Sovintoesityksissä olleet kirjatukset eivät olisi mahdollistaneet työnantajan yksipuolisia päätöksiä työehdoista eikä asioista olisi voinut sopia yksittäisen toimihenkilön kanssa.

Paljonko alan toimihenkilöiden ansiot ovat keskimäärin nousseet?

- Vuosina 2010–2021 ICT-alan toimihenkilöiden ansiot ovat nousseet keskimäärin 3,0 % vuodessa (identtisillä henkilöillä).

Onko lakkoon pakko osallistua?

- Ei ole. Jokaisella toimihenkilöllä on oikeus harkita omalta osaltaan jääkö lakkoon vai tuleeeko töihin. Ketään ei saa millään toimenpiteillä painostaa asiassa.

Millainen työ on rajattu lakon ulkopuolelle?

- Lakon ulkopuolelle on rajattu ihmishengen ja terveyden turvaamiseksi tehtävä työ sekä kansallisen turvallisuuden kannalta kriittinen työ.

Miten pitkittyvät lakot vaikuttavat tuleviin palkankorotuksiin?

- Sovinnon viivästyminen viivästyttää myös toimihenkilöille tulevia palkankorotuksia. Jos tehdyt sovintoesitykset olisi hyväksytty, palkankorotukset olisivat tulleet voimaan 1.6.2022 alkaen.

Vaikuttaako lakkoon osallistuminen työntekijän tuleviin lomiin?

- Vaikuttaa. Lakossa oleva toimihenkilö ei ansaitse vuosilomaa lakon aikana, joten lakon pitkittyessä lakkoon osallistuminen tulee vaikuttamaan toimihenkilön vuoden 2023 lomien pituuteen.